

JSI NA TO SÁM, JEŽÍŠ

Introit: Ž 22

Hlavní čtení: Matouš 27:33-50

1. čtení: Iz 53

3. čtení: Ga 2:19-21

³³ Když přišli na místo zvané Golgota, to znamená 'Lebka', ³⁴ dali mu napít vína smíchaného se žlučí; ale když je okusil, nechtěl pít. ³⁵ Ukřižovali ho a losem si rozdělili jeho šaty; ³⁶ pak tam stáli a střežili ho. ³⁷ Nad hlavu mu dali nápis o provinění: "To je Ježíš, král Židů." ³⁸ S ním byli ukřižováni dva povstalci, jeden po pravici a druhý po levici. ³⁹ Kolemjdoucí ho uráželi; potrášali hlavou ⁴⁰ a říkali: "Když chceš zbořit chrám a ve třech dnech jej znovu postavit, zachraň sám sebe; jsi-li Syn Boží, sestup z kříže!" ⁴¹ Podobně se mu posmívali i velekněží spolu se zákoníky a staršími. Říkali: ⁴² „Jině zachránil, sám sebe zachránit nemůže. Je král izraelský - ať nyní sestoupí s kříže a uvěříme v něho! ⁴³ Spolehl se na Boha, ať ho vysvobodí, stojí-li o něj. Vždyť řekl: 'Jsem Boží Syn!'" ⁴⁴ Stejně ho tupili i povstalci spolu s ním ukřižovaní. ⁴⁵ V poledne nastala tma po celé zemi až do tří hodin. ⁴⁶ Kolem třetí hodiny zvolal Ježíš mocným hlasem: "Eli, Eli, lama sabachtani?", to jest: 'Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?' ⁴⁷ Když to uslyšeli, říkali někteří z těch, kdo tu stáli: "On volá Eliáše." ⁴⁸ Jeden z nich hned odběhl, vzal houbu, naplnil ji octem, nabodl na tyč a dával mu pít. ⁴⁹ Ostatní však říkali: "Nech ho, ať uvidíme, jestli přijde Eliáš a zachrání ho!" ⁵⁰ Ale Ježíš znovu vykřikl mocným hlasem a skončil.

D) JEŽÍŠ VĚDĚL, ŽE NA TO VŠECHNO BUDE SÁM – A DOKONCE SI TO PŘÁL!

Milí bratři milé sestry,

mnoho napínavých filmů vrcholí v situaci, kdy hrdina stojí sám proti všem svým nepřátelům. Už u něj není nikdo, kdo by mu pomohl. Nikdo, kdo by se ho zastal. Nikdo, kdo by bojoval po jeho boku proti všem těm „záporákům“. A někdy mu to dokonce ostatní připomenou. Buď jeho vystrašení příbuzní – na dálku, třeba přes telefon. Anebo sami jeho nepřátelé – výsměšně, přímo od očí: *Ted' jsi na to sám.*

A přesně to jsme slyšeli z Matoušova evangelia, bratři a sestry. Přesně v takové situaci se nachází Pán Ježíš. Odehrávají se poslední okamžiky jeho pozemského života. Poslední děsuplné chvíle. A Ježíš je sám. Je na to všechno úplně sám.

Jeden z jeho učedníků ho zradil. Prodal ho nepřátelům. Ježíš to ovšem věděl dopředu. Nebyl z Jidášovy zrady vykolejený. Oznamuje to svým učedníkům při poslední večeři.

- ²⁰ Navečer usedl s Dvanácti ke stolu, ²¹ a když jedli, řekl jim: "Amen, pravím vám, že jeden z vás mne zradí." (Mt 26:20-21)

V Getsemanské zahradě pak byl ještě obklopen svými nejbližšími. Ale ti se při Ježíšově zatčení vytratili jak pára nad hrncem. (Mt 26:56) Ale i s tím Ježíš dopředu počítal.

- ³¹ Tu jim Ježíš řekl: "Vy všichni ode mne této noci odpadnete, neboť jest psáno: 'Budu bít pastýře a rozprchnou se ovce stáda.' ³² Po mém vzkříšení však vás předejdu do Galileje." (Mt 26:31-32)

Ježíš tedy věděl, že na to všechno bude úplně sám. Že je to vůle jeho nebeského Otce, aby tím vším prošel naprosto sám. Jenže třeba Petrovi se to vůbec nelíbilo. Chtěl být se svým Mistrem až do hořkého konce. Myslel si, že na to má dostatek síly i odvahy.

- ³³ Na to mu řekl Petr: "Kdyby všichni od tebe odpadli, já nikdy ne!" ³⁴ Ježíš mu odpověděl: "Amen, pravím ti, že ještě této noci, dřív než kohout zakokrhá, třikrát mě zapřeš." ³⁵ Petr prohlásil: "I kdybych měl s tebou umřít, nezapřu tě." Podobně mluvili všichni učedníci. (Mt 26:33-35)

Petr tomu nechce věřit. Ale Ježíš to prostě ví, že jej Petr, ten nejvěrnější učedník, nakonec ze strachu o život třikrát zapře.

Bratři a sestry, a nejen, že to Ježíš věděl dopředu. On to tak dokonce chtěl: Být na to všechno sám. Protože chtěl naplnit vůli svého nebeského Otce. To bylo jeho přání. To byla jeho touha. Když v Getsemane zatýkali Ježíše...

- ⁵¹ *Jeden z těch, kdo byli s ním, sáhl po meči, napadl veleknězova sluhu a utal mu ucho.* ⁵² *Ježíš mu řekl: "Vrať svůj meč na jeho místo; všichni, kdo se chápou meče, mečem zajdou."* ⁵³ *Či myslíš, že bych nemohl poprosit svého Otce, a poslal by mi ihned víc než dvanáct legií andělů?* ⁵⁴ *Ale jak by se potom splnila Písma, že to tak musí být?"* (Mt 26:51-54)

Ježíš by mohl poprosit Boha o nebeskou ochranu. A jistě by ji dostal! Ale kdyby to udělal, pak by se nenaplnilo nic z toho, co Bůh po svém Synu žádá: Aby Ježíš trpěl na kříži. Aby na něm i zemřel. Aby tam prolil svou krev. Vždyť už při poslední večeři Ježíš řekl svým učedníkům:

- *"Pijte z něho všichni."* ²⁸ *Neboť toto jest má krev, která zpečetuje smlouvu a prolévá se za mnohé na odpuštění hříchů.* (Mt 26:27b-28)

II) JEŽÍŠ JE OBKLOPEN SVÝMI NEPŘÁTELI

A tak Ježíše zajali. Hanebně a křivě ho obvinili. A svým způsobem donutili Piláta, aby ho nechal ukřižovat – jako nějakého odporného zločince. Jako vraha, povstalce, nebo teroristu. Pověstný vězeň Barabáš jim byl milejší, než tento Ježíš, který tolika lidem pomohl.

1) Římští vojáci

A teď ho římsí vojáci vedou na místo zvané Golgota, kde ho přibijí ke kříži. Jsou to ti vojáci, kteří Ježíše nejprve zbičovali, vysmívali se mu, plivali na něj, tloukli ho holí a nasadili mu na hlavu trnovou korunu. (27:28-31)

Na Golgotě mu nejprve (zřejmě nějaké ženy) daly napít vína smíchaného se žlučí. Byl to výraz soucitu. Ta „žluč“ – to byl totiž nejspíš nějaký hořký „oblbovák“, jak se lidově říká. Přírodní anestetikum, které mělo Ježíšovi trochu zatemnit mysl a zmírnit jeho bolest.

Ježíš to však pít nechtěl. Proč? Protože chtěl být při smyslech. Chtěl být při vědomí. Nepřál si, aby jeho smysly byly omámené. To, čím měl projít, musel zvládnout s plným vědomím a s plným nasazením. No a hned nato vojáci Ježíše ukřižovali. Jeho šaty si rozdělili pomocí losu. Na to měli právo: Brát si od odsouzenců na smrt jejich věci. Ten odsouzený už je stejně potřebovat nebude, že? Aniž by to vojáci věděli, naplnilo se na nich slovo Ž 22:

- ¹⁹ *Dělí se o mé roucho, losují o můj oděv.* (Ž 22:19)

Zajímavé je, bratři a sestry, že vojáci Ježíše střezili. Jejich nadřízení měli asi strach, že tohoto známého člověka někdo přijde vysvobodit. Kdyby došlo k nějaké ozbrojené vzpouře, k nějaké násilné záchranné akci, měli být připraveni. Jenže k ničemu takovému nedošlo. Žádná záchranná akce se nekonala. Lidé, kteří jsou jindy ochotni vlastními těly bránit stromy v lese, nebo žáby v tůňce, pro Božího Syna nehnuli ani prstem. Nikdo Ježíše osvobodit nepřišel. Učedníci se tam ani neukázali. A ženy, které mu za jeho života pomáhaly, stály opodál. Vojáci ho střezí zbytečně. Ježíš je na to všechno totiž úplně sám.

2) Povstalci, čumilové a židovská smetánka

Vojáci ale nebyli jediní, kteří Kristu ubližovali... Jeho nepřátelé z řad Židů se postarali o duševní muka. Evangelista Matouš mluví o třech skupinách.

Začneme těmi **povstalci**. Ti visí na kříži vedle něj. Víte, oni museli tělesně velmi trpět. Ale na to ještě sílu najdou, aby si rýpli do Ježíše. Aby se mu vysmívali.

Dále ti „**kolemjdoucí**“. Normální lidé, kteří se přišli podívat na popravu. Čumilové. Zvědavci, kterým se už dostala pod kůži zášť vůči Ježíši. Tito lidé ho vědomě uráželi. A dokonce dělali i něco horšího. Aniž by to věděli, rouhali se mu. Ježíš je totiž Boží Syn – ať tomu jeho nepřátelé věří, nebo nevěří! A tak Matouš výslovně říká, že se mu rouhali. Volali na něj:

- *„Když chceš zbořit chrám a ve třech dnech jej znovu postavit, zachraň sám sebe; jsi-li Syn Boží, sestup z kříže!“*

Zřejmě se už k jejich uším doneslo to křivé obvinění z předešlého večera, které zaznělo před židovskou veleradou: A sice, že Ježíš chce zbořit jeruzalémský chrám. (Mt 26:61) Jako každá pomluva – i tato se velmi rychle rozšířila. A ti účastníci popravu to dotáhli.

Posmívali se mu: *Hej ty, zvládl bys zbořit a znovu postavit náš chrám. Tak to pro tebe nebude problém zachránit z této šlamastiky sebe samotného, ne?! Zachraň si život! Doslova: Spas sám sebe! Pokud jsi skutečně Boží Syn, jak říkáš, hravě zvládneš sestoupit z kříže.*

A na to navázali i ti nejmávanější účastníci Ježíšovy popravy. **Velekněží, zákoníci a předáci lidu.** Víte, rozhodně nebylo zvykem, aby se všichni tito přední členové židovského národa chodili dívat na popravu každého zločince. Ale dnes tu byla celá parta! Celá parta! Tak moc Ježíše nenáviděli. Tak moc toužili po jeho smrti. Tato smetánka na něj křičí:

- ⁴² „*Jiné zachránil, sám sebe zachránit nemůže. Je král izraelský - ať nyní sestoupí s kříže a uvěříme v něho!*“

Všimněte si, bratři a sestry: I tito jeho nepřátelé přiznávají, že Ježíš mnohé lidi za svého veřejného života zachránil. Že mnohým lidem pomohl. Tak ale: Proč teď nepomůže sám sobě? Proč nezachrání také sebe samotného? Bratři a sestry, my víme proč. Kdyby tehdy Ježíš zachránil sebe sama, pak by nezachránil ani jednoho z nás. Kdyby se na tom kříži neobětoval za hřích lidu, pak by nevykonal to, k čemu ho Bůh povolal. Vždyť už před jeho narozením anděl Páně vyřizuje Josefovi: *Marie...*

- ²¹ *Porodí syna a dáš mu jméno Ježíš; neboť on vysvobodí svůj lid z jeho hříchů.* (Mt 1:21)

Ježíš sám to svým učedníkům říká zcela otevřeně:

- ²⁸ *Tak, jako Syn člověka nepřišel, aby si dal sloužit, ale aby sloužil a dal svůj život jako výkupné za mnohé.* (Mt 20:28)

A to právě teď, ve chvílích utrpení na kříži, přichází ke svému cíli. Ke svému naplnění.

Ale tito významní a úhlavní nepřátelé vykřikují o Ježíši ještě horší věci:

- ⁴³ „*Spolehl se na Boha, ať ho vysvobodí, stojí-li o něj. Vždyť řekl: „Jsem Boží Syn!“*“

A znovu si všimněte: Oni nepopírají, že se Ježíš za svého života spoléhal na Boha. To je fakt, který uznají i ti, kteří ho nemají rádi. A my víme, že nebyla vteřina v Ježíšově životě, kdy by se nespoléhal na svého nebeského Otce. Ježíš mu plně důvěřoval. Plnil jeho vůli. Modlil se k němu. Učil o něm. Žil s ním.

Ale podle Ježíšových odpůrců: *Právě teď přichází chvílka pravdy. Ted' si nalijeme čistého vína. Ted' teprve uvidíme, jestli ho Bůh má skutečně rád. Jestli si ho totiž Bůh tak váží, pak mu pomůže. Nenechá ho dál trpět. Nenechá ho zemřít na kříži. Pokud jsi, Ježíši, Boží Syn, pak tě Bůh zachrání. Ale pokud tady umřeš – a ty tady umřeš! – pak nám všem dokážeš, že jsi nikdy žádný Boží Syn nebyl.*

Opět se zde naplnila prorocká slova Ž 22. Poslechněme si je:

- ⁷ *Já však jsem červ a ne člověk, potupa lidství, povrhel lidu.* ⁸ *Všem, kdo mě vidí, jsem jenom pro smích, šklebí se na mě, potřásají hlavou:* ⁹ *"Svěř to Hospodinu!" "Ať mu dá vyváznout, ať ho vysvobodí, když si ho oblíbil!"* (Ž 22:7-9)

III) A CO BŮH? KDE BYL A CO DĚLAL?

Bratři a sestry, my věříme, že to je všechno jinak. Že neplatí logika těchto Ježíšových nepřátel. Podle nich jsou jen dvě možnosti: Buď má Bůh rád tohoto Ježíše – a pak mu pomůže. Anebo Bůh nemá rád Ježíše – pak mu nepomůže. Jenže my věříme, že nakonec platí třetí a naprosto paradoxní možnost: Bůh má Ježíše skutečně rád – přesto ho nezachrání. Ježíš je pravý Boží Syn – ale Bůh nehne prstem, aby mu pomohl z kříže. Ježíš je milovaným Synem svého nebeského Otce – a přesto ho Bůh nechá na kříži trpět a zemřít. A to všechno proto, aby Ježíš přinesl tu nejvyšší a nejdokonalejší oběť za nás všechny. Aby jednou provždy smířil svatého Boha s hříšným člověkem. A hříšného člověka se svatým Bohem.

Nebeský Otec tedy Ježíše nevysvobodí. Nepomůže mu z kříže. Neuleví mu od jeho tělesného strádání.

A je to dokonce ještě horší, bratři a sestry. Mnohem horší! Matouš vypráví:

- ⁴⁵ *V poledne nastala tma po celé zemi až do tří hodin.*

Na celé tři hodiny se země ponořila do tmy. Do Boží tmy. Písmo nemá na mysli ani písečnou bouři, ani přirozeně vysvětlitelné zatmění Slunce. Je to Boží tma. Tma Božího soudu, která se tam rozhostila. Tma je v Písmu totiž často typickým projevem Hospodinova hněvu. (např. Ex 10:22; Am 8:9n) Je to tma Božího rozhořčení, které by správně měl Bůh nasměrovat na hříšné lidi. Ale v tu chvíli zástupně doléhá na Ježíše. Na Božího Syna.

Jak to prorokoval Izajáš? Co před mnoha staletími prohlásil o Ježíši?

- ³ *Byl v opovržení, kdekdo se ho zřekl, muž plný bolesti, zkoušený nemocemi, jako ten, před nímž si člověk zakryje tvář, tak opovržený, že jsme si ho nevážili.* ⁴ *Byly to však naše nemoci, jež nesl,*

naše bolesti na sebe vzal, ale domnívali jsme se, že je raněn, ubit od Boha a pokořen. ⁵ *Jenže on byl proklán pro naši nevěrnost, zmučen pro naši nepravost. Trestání snášel pro náš pokoj, jeho jizvami jsme uzdraveni.* ⁶ *Všichni jsme bloudili jako ovce, každý z nás se dal svou cestou, jej však Hospodin postihl pro nepravost nás všech.* ¹² *On nesl hřích mnohých, Bůh jej postihl místo nevěrných.* (Iz 53:3-6.12)

Ježíš tedy prožívá duchovní utrpení namísto nás. Pravé peklo. Skutečné peklo, které si ani v nejčernějších snech nedokážeme představit.

- ⁴⁶ ***Kolem třetí hodiny zvolal Ježíš mocným hlasem: "Eli, Eli, lama sabachtani?", to jest: 'Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?'***

Bratři a sestry, řekli jsme už víckrát, že Ježíš je na to všechno sám. Ale v této chvíli ta jeho samota nabývá nehlubších rozměrů. V tomto Kristově zvolání slyšíme výraz naprostého zoufalství. Ježíš není opuštěn jen svými přáteli. Ježíše opustil dokonce i Bůh.

Víte, já rozhodně nesouhlasím s psychologizujícím výkladem tohoto verše. Někteří totiž tvrdí, že kvůli svému utrpení Ježíš přestával věřit, že Bůh je stále s ním. Vždyť je to přece lidské: Pochybovat o Boží blízkosti ve chvílích utrpení. A tak Ježíš na kříži pochyboval o Boží blízkosti. Ale ve skutečnosti s ním Bůh samozřejmě byl! Jen to Ježíš zrovna neprožíval a necítil.

Bratři a sestry, s takovým vysvětlením mám veliký problém... Copak my smrtelníci víme víc, než věděl v tu chvíli Ježíš sám? Copak máme lepší duchovní vhled do celé situace, než Boží Syn? Jistě, že nemáme! Jsem přesvědčen, Ježíš skutečně byl opuštěn Bohem. Bůh ho opustil. Bůh se od něj odvrátil. A tuto děsivou skutečnost Ježíš vyjádřil právě slovy Ž 22.

Bůh Ježíše opustil. A to učinil proto, abychom my směli být jednou provždy s ním. Bůh je s námi. Na věky věků. Ale nikdy nezapomeňme: Bůh je s námi proto, že tehdy nebyl s Kristem. Jak nádherně vyznává apoštol Pavel:

- ³¹ *Co k tomu dodat? Je-li Bůh s námi, kdo proti nám?* ³² *On nešetřil svého vlastního Syna, ale za nás za všechny jej vydal; jak by nám spolu s ním nedaroval všechno?* (Ř 8:31-32)

Právě proto, že Ježíš zakusil tmu Božího soudu namísto nás... Právě proto, že prožíval naprostou opuštěnost Bohem... Právě proto, že Ježíš vzal na kříži naše prokletí na sebe... (Ga 3:10) Právě proto, že Bůh v tu chvíli ztotožnil Ježíše s naším hříchem... (2K 5:21) Právě proto my z Boží milosti budeme jednou věčně s ním. Věčně s Bohem. Budeme přebývat v jeho zářivé přítomnosti – a ne ve tmě smrti.

V samotném závěru vyhláší kniha Zjevení o Božím království:

- ⁵ *Noci tam již nebude a nebudou potřebovat světlo lampy ani světlo slunce, neboť Pán Bůh bude jejich světlem a budou s ním kralovat na věky věků.* (Zj 22:5)

IV) SVÝM KŘÍŽEM TĚ JEŽÍŠ ZACHRÁNIL – NAPROSTO SÁM!

Bratři a sestry, Ježíš kvůli nám na kříži zakusil peklo. Víte, Kristus nesestoupil do pekel po své smrti, jak se často říká. O tom Písmo nikde nemluví. Pán Ježíš sestoupil do pekel těsně před svou smrtí. Zakusil peklo Božího hněvu a peklo totálního Božího odvrácení právě na golgotském kříži. Byl na to sám – až do hořkého konce. Kvůli nám. Kvůli tobě. Kvůli mně. Kvůli všem těm ztraceným hříšníkům, kteří si nezasluhují nic jiného než svatý Boží soud.

Tak moc nás Bůh miluje, že kvůli nám neváhal zmařit svého Syna. Tak moc nás Syn miluje, že kvůli nám neváhal podstoupit všechno to utrpení a smrt. Naprosto sám nás zachránil. A když sám, tedy i bez tebe, bratře a sestro. I bez tvého přispění. I bez tvé pomoci. I bez tvých zásluh tě vysvobodil z moci hříchu. I bez tvých dobrých skutků tě zachránil z duchovní smrti a daroval ti věčný život. Ježíš ti přinesl dokonalé spasení - naprosto sám! K jeho dílu spásy nemusíš přidávat ze svého vůbec nic.

Co, nemusíš... Ty nesmíš! K Ježíšovu dílu záchrany nic nepřidávej! Jinak bys tím Bohu dal najevo, že jeho spasením vlastně pohrdáš. Že jeho Synem pohrdáš. Že jeho milostí pohrdáš. Ukřižovaný Kristus – to je jediný možný a navíc stoprocentně bezpečný výtah k Bohu. Tomu věř. A tím se chlub: Že tě Bůh zachránil smrtí svého ukřižovaného Syna. Slovy apoštola Pavla:

- ¹⁴ *Já však se zanic nechci chlubit ničím, leč křížem našeho Pána Ježíše Krista, jímž je pro mne svět ukřižován a já pro svět* (Ga 6:14)

Amen